

דעריבן (דף כ"ג ע"ב) ר' אבנא כי אי מישעני בלשון חמא
ט' וכדברי הגר"א ז"ל אהך דט' וארזן עשיה בשטות אל' ויהי
ה' קוונט ר' אמי אשנים שהם במדרגת שבת והייט תלמידי
המזיק דהם שבחא וכולה שחא [והך דמחדין ואז' עבאר אל']
ג"כ איך רמזו בחמאר שנים ושבת והדברים ארוכים אל' וארזן
וע"ע מגיל' (דף כ"ז ע"ב) תני תנא קמי' דר' נחמן המסתכל
מחזיק ר' אמות ומשנין כי איך קדמניה בלשון שבת והנדרש
תני ישהא כו' הרי דתני ישהא תחת מרחיק ואעפ"כ אין מאמר
מרחיק בטל לגמרי דבאר הכי אמר שם שאלו תלמידיו את ר'
וכא' במה הארכת ימים אמר להם מימי לא השתנתי מים בתוך
ר' אמות של תפלה ובתום לא השתנתי ט' ואפי' היכא שיש
הער גמור כגון ששה"ה ה"לך ד' אמות ע"ל הרי דמדת
חסידות הוא מיהא שאל להשנין בתוך דר' אמות של תפלה ומגאל
מאמר מרחיק קיים לענין המדת חסידות וע"ע בהקדמות ס'
שומר אמונים שהביא הך דב"ק (דף ל"ט ע"ב) שור חש' שנח
ר' יעקב משלס ח"ג ר' יעקב חמי' עבדתי אלא אימא ר' יעקב
אמר משלס ח"ג וכו' יש בלשון ר' יעקב משלס סוד נסתר ע"ל
ומה דתון וחקש על כל אלא אמות שנגמ' וכל כיוצא בזה
שמאמר הראשון במקומו עומד וכל דברי חכמים אמת ולדק ואין
דבר מדבריהם לנעלה חלילה [וע"ע ברכות (דף י"ג ע"ב) א"ר
נחן כו' על לבבך בעמידה על לבבך ס"ד אלא אימא עד על
לבבך בעמידה ובר"ה אפי' לביה דאמרי עוסקין במלאכתן וקורין
ומהלכין וקורין מודין הם שצריך לעמוד במקום אחד עד המקרא
הזה לפי שדך כאן אמות כוונת (בס"ל לר' אליעזר שם (דף י"ג
ע"א מקרא) ע"ל וי"ל גם כאן דר' נחן אמר באמה על לבבך
בעמידה והי' מישעני בלשון חמא כי הך דר' אבנא והי"ט
כוונתו דמה שצריך להאמר על לבבך היינו מה שצריך שיהיה
באמירתו כוונת הלב אמות האמירה לריכא להיות בעמידה ומחלל
נפיק דער על לבבך בעמידה כיון דער כאן מלות כוונת דוד[ק]:

וע"ע בברכות שם (דף כ"ג ע"א) תניא איך הנכנס לביה"כ
קבוע חילן תפילי ברחוק ר' אמות כו' דברי ג"ש ובה"א
אוחזן בידו ונכנס ר"ע אומר אוחזן בנגדו ונכנס בנגדו ס"ד
יומין משתלי לכו ונפלי אלא אימא אוחזן בנגדו ובידו ונכנס
ע"ל הגמ' וגרסה פשוט גם כאן דאין כוונת הגמ' להגיה הברייתא
רק דבכרייתא הי' כתוב שפיר ר"ע אוחזן בנגדו ונכנס וכונת
הברייתא דר"ע להוסיף ארבי"ה אתי דבה"א אוחזן בידו כו' ואפי'
ר"ע להוסיף דמלמד ידו דביה לריך לאחא עוד בנגדו והייט
שיאחז בנגדו וידו וכדמפרש הש"ס או דר"ע ארבי"ה גופי' קאי
לדאיתא האחיזה שאמרו ביה אוחזן בידו כו' לריך ששה' אחיזה
הוא בנגדו היינו שאלו בידו בנגדו וכלל ודיכרה הברייתא
בלשון קלרה וסמכה על המעשה שלא יעשה להבין דר' דר"ע
הוא מימרא בלש' נפש' ודי בנגדו לחוד דאין ה"א כלל לומר
ק וכדמסתה הש"ס בלמח בנגדו ס"ד יומין משתלי כו' וע"כ
דיברה הברייתא בלשון קלרה כמעט לעולם ישנה ארס דרך קלרה
וסמכה על המעין שיבין הכוונה דדברי ר"ע דנשטו בחר ביה'
לאוספי ארבי"ה הוא דלתו וכלל ורק שדורות אחרונים מן
הברייתא שנתמעטו הלככות יותר שכלל דור נחמטו הלככות
גם בזמן הש"ס וכמו שאמרו ז"ל על עולם ארס הראשונים
כמלאכים כו' שבת (דף ק"ב ע"ב) ובעירובין (דף כ"ג ע"א) לכן
על ראשונים כפחתו של חולם לכן של אחרונים כפחתו של היכל
כו' ע"כ עוד מאמרים בזה וע"כ חש' בזמן ייסוד הש"ס שחא
יעשה חיזה לחשוב דמימרא דר"ע מימרא בלש' נפש'
היא וע"כ פירש הש"ס דא"ל לומר ק בנגדו ס"ד כו' אלא אימא
אוחזן בנגדו ובידו ונכנס היינו דבנגדו דאמר דר"ע הכוונה
בנגדו ובידו אלא דידו לא הולך לפרש כיון דבכר אימאמר זה
בדברי ביה' ור"ע לאוספי אידו דביה' הוא דבא להוסיף גם
בגדו וכלל כנלענ"ד פשוט:

וכו' נראה עוד שם (דף כ"ה ע"א) א"ר הונא שבת ונכנס
בתפילין לביה"כ מניח ידו עליהן עד שיגמור עד שיגמור
ס"ד אלא כדאמר ר' נחמן בר יוחנן עד שיגמור עמוד ראשון
וגרסה ג"כ דאין הכוונה להגיה רק דר' הונא דיבר בלשון קלרה
יהיחא

אף לשעריה לאסר את שתיין קאמר ט' ואם מאמר במה
שמשעני אף לשעריה להסיר קאמר אבא דשתיין מותרות ט'
ע"ל הנה דאמר רב אף לשעריה והוא דוגמת הך דלא שאל
ונסתפק חייא בר רב כוונתו ג"כ אם הכוונה לאסר או
להסיר:

וע"ע חולין (דף ק"ג ע"א) ר' שש מלח ליה גרמא גרמא
תרי מ"ט לא משום דפרש מחאי' ובלע האי חר נמי
פרש מהאי גיסא ובלע האי גיסא אלא לא שאל ע"ל הגמ' ושם
בהנחה הכוונה להקל וכן כתבו הרו"ם שם אלא ל"ש ומותר בכל
ענין כו' ע"ל וא"כ יש משום סיוע לכאורה לשעטת דר"י בהך
דחולין (דף מ"ז ע"ב) דפי' אלא ל"ש וכשריה:

ב"ר קעט' א"ר איתא. בזכרוננו שרציתי מובא בשם
הרמ"ע מפאנו ז"ל דכל היכא דאמר
הש"ס אלא אימא אין הכוונה שחזור כו' ממאמר הראשון רק
הכוונה שמאמר השני הוא רק מפרש את המאמר הראשון ומאמר
הראשון לעולם במק"ש ופי' בזה הך דפבר ארס עבירה ושנה בזה
המורה לו ופריך הותרה לו ס"ד ומשני אלא אימא נעשית לו
כהיתר והכוונה דלד התנגדות הקדושה הוא סתום בפני הנשמה
הישראלית ורק ע"י הרגל המוח חלילה נפתח ויחיר לו הד'
הוא בכחיה המחייבת לעבירה ההוא כעטם בל לטמא שומחין
לו וזה המורה לו שמחלה היתה העבירה ובחנינה סרומה לפניו
וא"כ המורה ונפתחה וכוונתה נפתח ממילא נעשית לו כהיתר
ופי' עוד בזה הך דשבת (דף י"ד ע"א) המלוח ס"ה ערוס נקבר
ערוס ס"ה ערוס ס"ד כו' אלא אימא ערוס בלא אותה מלוח והייט
דמכל מלוח נעשה לבוש לעשוה וכמ"ס דרך לבשתי וליבשתי ואם
איתו ס"ה ערוס אזי נקבר ערוס בלי לבוש בלמח כמשמעות תיבת
ערוס והייט שחכר הלבוש מלוחה המלוח כו' בזכרוננו שפי' עוד
בזה הך דברכות (דף מ"ז ע"א) שבר טולס ס"ד אלא אימא
טותין לו שבר כנגד טולס ואין בזכרוננו טולס הפי' וגם אין בזכרוננו
אנה דאיתו כ"ז בשמו [אובד דאיתו בשליה בתלק תושע"פ בכלל
לשונות סוגיות אור ס' ערך ס"ה שהביא כן בשם הרמ"ע בם'
עשרה מאמרות מאמר חיקוק דין פ"ח ע"כ שהביא ביאור הך
דשבת (דף י"ד ע"א) בשנינו ממה שכתבתי וגוף הם עשרה
מאמרות אין בידי לענין כו':

וע"ע שם א"ר איתו בריתו שפי' ג"כ הך דברכות (דף מ"ז
ע"א) שם השעה וארזן מטערפין ט' וארזן גברא הוא כו'
אלא השעה נראה כעשרה מטערפין ע"כ דפי' דהארזן הי' השעה
נראה כעשרה מדרות ע"ה ועד"ו דאיתו ג"כ בלמח מספרי החדיר
ז"ל שפי' הך דעירובין (דף ס"ה ע"א) יטולי לפסור את כל העולם
טול מן הדיון כו' שאל' שפי' זה אלא עני' ושכרת ולא מין מיתוני
שיכור מתוך מקח כו' כללו ר"ה דבר הי' הוא שפיקה לכל דבריו
אלא שפסור מן התפלה חמי' יטולי לפסור דקאמר נמי מדין תפלה
ופי' ז"ל דלעולם המאמר הראשון נטון כמשמעו וזה ע"כ ש"ס
עירובין (דף מ"א ע"ב) ג' דברים מעבירין את האדם על דעתו
ועל דעת קוטו ע"כ"ס ורזח רעה ודקדוק עניות למאי נ"ח
למיכע רחמי עליהו ולפי"ז כיון דכתיב שמעי נא זאת עני' א"כ
הרי עניות מעביר את האדם על דעת קוטו וא"כ יש לאדם
התגלות על כל תפילין אלא דהא קאמר בגמ' למאי נ"ח למיכע
רחמי עליהו וא"כ יש עליו דין נפטרין על מה שלא התפלל ע"ז
אלא דכיון דאמר קרא נמי ושכרת ולא מין ושכור הרי פסור גם
מתפלה וא"כ שוב גם על התפלה אין כאן דין וגמאל דעי'
שפסורים מדין תפלה שוב הך נפטרין מן הדיון לגמרי ושפיר
קאמר סתמא יטולי לפסור את כל העולם מן הדיון ומסיק
דמדין תפלה קאמר והייט דעי' הפסור מדין תפלה נפטרין
מה"ד לגמרי עכמ"ד דפתי':

וכן אמרתי בעניי דמאמר הוהר דת"ח איתו שבתא דטולא
שאל רמז ער"ו בש"ס דידן בברכות (דף מ"ז ע"ב) שם
א"ר אמי שנים ושבת מטערפין א"ל ר"ג ושבת גברא הוא אלא
א"ר אמי שני ת"ח המחדין זה את זה בהלכה מטערפין והייט
דר' אמי אמר בלמח שנים ושבת ודיבר בלשון חמא וכן